

Boekbespreking

L. Meijler (in samenwerking met W. Lammers). *Schadelijke Nevenwerkingen van Geneesmiddelen. Van Gorcum & Comp. n.v., Assen, 3e geheel opnieuw bewerkte druk, 1964, 188 bladzijden, prijs f 16,90.*

In zijn voorwoord brengt Meijler tot uitdrukking dat het onderhavige boekwerk niet moet worden gezien als een volledige documentatie, doch veeleer bedoeld is voor de medicus practicus die zich snel en op beknopte wijze omtrent de voornaamste nevenwerkingen van geneesmiddelen op de hoogte wenst te stellen. Het voordeel van deze beknopte behandeling is dat men het optreden van bijwerkingen van geneesmiddelen binnen redelijke proporties blijft zien. Bij een uitvoeriger behandeling bestaat het gevaar dat men door de bomen het bos niet meer ziet.

Voor de geïnteresseerde lezer is het prettig dat aan het eind van ieder hoofdstuk veelvuldig naar de oorspronkelijke literatuur wordt verwezen.

Het is jammer dat het streven naar beknoptheid hier en daar een aantal onjuistheden en een minder fraai taalgebruik in de hand heeft gewerkt. Ook de indeling van het boek heeft hieronder geleden. Zo wordt de casuïstiek bijvoorbeeld nu eens in normale, dan weer in kleine druk weergegeven (o.a. blz. 3, blz. 50). Op blz. 117 wordt „Chloorprothixeen” ten onrechte bij de fenothiazine-derivaten vermeld.

Hoe snel de wetenschappelijke opvattingen zich wijzigen blijkt op blz. 114. De mening die hier wordt uitgedrukt ten aanzien van de carbromal-intoxicatie is inmiddels achterhaald. Carbromal-intoxicatie wordt ook door de auteurs heden als een ernstige intoxicatie beschouwd, waarvan de therapie soms uitermate moeilijk is.

Het valt te betreuren dat in de index het verschil tussen de generische en merknamen niet uit de typografie blijkt.

Een boek dat, ondanks genoemde onvolkomenheden, een nuttige bron is voor de huisarts die zich wil oriënteren omtrent de bijwerkingen van geneesmiddelen.

W. M. Rosinga

Obstetrie en gynaecologie. Geneeskunde voor de algemene praktijk. Samengesteld onder redactie van W. P. Plate. Agon Elsevier, Amsterdam, 1964, 311 bladzijden, prijs f 32,50.

Dit boek, dat als eerste deel in de serie „Geneeskunde voor de algemene praktijk” verscheen, beoogt geen leerboek te zijn, doch tracht de huisarts op de hoogte te brengen van de huidige stand van de praktische geneeskunde op het terrein van de gynaecologie en obstetrie. De volgende 15 onderwerpen worden achtereenvolgens door 14 verschillende auteurs besproken: Zwangerschap en diabetes; eclamptogene zwangerschapstoxicose; bloedingen in de zwangerschap; stollingsstoornissen tijdens zwangerschap en baring; resusantagonisme; het inleiden van de baring; bestrijding van de baringsvrees; pathologie van het kraambed; het kinderloze huwelijk; carcinoma colli uteri; mola hydatidosa en chorion-epithelium; incontinentia urinae; endocrinologie van het ovarium; de vrouw en de sport; pregestagenen en gestagenen.

Deze hoofdstukken zijn in het algemeen helder en overzichtelijk geschreven, waarbij van een zekere basiskennis van de lezer wordt uitgegaan. De noodzakelijke beknoptheid van ieder hoofdstuk wordt door toevoeging van een korte literatuurlijst bij ieder onderwerp enigszins opgeheven.

Dat in een dergelijk „bijscholingsboek” voor de behandeling van tepelkloven sulfadiazinpoeder wordt aanbevolen, terwijl moderne antiseptica als chloorhexidine niet worden genoemd bevreedde mij. De opmerking op bladzijde 203 dat de lugoloplossing vanwege zijn alcoholgehalte niet geschikt is voor de Schillerproef moet wel op een vergissing berusten.

Aan huisartsen die hun kennis op het terrein van de gynaecologie en obstetrie nog eens willen ophalen en uitbreiden, kan dit boek van harte worden aanbevolen, het beantwoordt geheel aan de doelstelling welke de redactie van deze serie voor ogen staat.

C. R. P. Barneveld

L. M. Brans. *Diagnostiek van virusziekten voor de medicus practicus. Gebroeders van Staden n.v., Apeldoorn, 1963, 153 bladzijden, prijs f 19,60.*

In zijn voorwoord spreekt de schrijver de hoop uit dat de medicus practicus in dit boek zal vinden wat hij het meest nodig heeft, namelijk een overzichtelijke samenvatting van datgene wat hem kan helpen om tot de juiste diagnose (van virusziekten) te komen. Hiertoe heeft de schrijver de virusziekten die in Nederland voorkomen gerangschikt volgens de orgaanstelsels waar zij de meest kenmerkende ziekteverschijnselen veroorzaken. Men krijgt op deze wijze bijvoorbeeld een duidelijk overzicht van de exanthematische virusaandoeningen.

Bij de bespreking van de diverse ziekten begint de schrijver met een definitie, vermeldt in het kort de verschijnselen, somt de eventuele complicaties op en informeert de lezer hoe men tot een klinische diagnose kan komen. Dit geheel beslaat bij de meeste ziekten twee tot drie pagina's zodat men geen angst behoeft te hebben dat men door de bomen het bos niet meer ziet. Daarna worden de mogelijkheden van het laboratorium beschreven om een vermoede virusinfectie te bevestigen. Voor velen zullen dit ongekende mogelijkheden zijn. Het is praktisch dat ook vermeld wordt hoe men het materiaal voor dit laboratoriumonderzoek moet verzamelen en verzenden. Zelfs is als slot een hoofdstuk in het boek opgenomen dat alleen handelt over dit verzamelen en verzenden. De beschrijving van de verschillende virusziekten wordt afgesloten met een korte informatie over de immuniteit en profylaxe van de behandelde ziekte. Achter in het boek is nog een overzichtstabel diagnostiek van virusziekten opgenomen.

J. Huls

L. Meinsma. *Resultaten behandeling kankerpatiënten. Uitgave van de Stichting „Landelijke Organisatie voor de Kankerbestrijding”. 1965, 128 bladzijden.*

Blijkens een begeleidend schrijven biedt de L.O.K. deze publikatie aan de klinische specialisten aan. Ook voor huisartsen is het echter de moeite waard de vijfjaarsoverlevingscijfers van 27.600 in de jaren 1956-1958 geregistreerde kankerpatiënten eens wat nader te bezien.

Het rapport is ingedeeld in tabellen en grafieken naar localisatie van het primaire gezwel, pathologisch-anatomische bevestiging van de diagnose, al of niet curatieve opzet van de behandeling, geslacht van de patiënt; dit alles vergeleken met Amerikaanse bevindingen en met de cijfers uit het proefschrift van Meinsma (gegevens van de in 1953, 1954 en 1955 geregistreerde kankerpatiënten) en voorzien van enige toelichting en enkele conclusies.

De Amerikaanse bevindingen lijken, gezien de cijfers, iets beter, maar dit is moeilijk te beoordelen door tekort aan gegevens. Volgens een aantekening van Meinsma zijn onze resultaten niet slechter dan de buitenlandse.

De tabellen en grafieken zijn overzichtelijk. Ze bevatten te veel gegevens en uitkomsten om in het bestek van deze bespreking nader te noemen, in ieder geval veel meer, dan Meinsma in zijn toelichting en in zijn conclusies noemt. De cijfers roepen ook veel vragen op; o.a. de vraag, hoe verbetering van de uitkomsten te bereiken is.

Kritische bestudering van dit boekje is, doordat het de problematiek van de kankerbestrijding door middel van ogenschijnlijk dorre cijfers naar voren haalt, zeer aan te bevelen.

Een aantal exemplaren is nog gratis verkrijgbaar bij de Landelijke Organisatie voor de Kankerbestrijding.

P. Blankevoort

Het lezen waard

Het geven van gezondheidsvoorlichting en -opvoeding behoort tot de taken van de huisarts. „Health education; a guide to principles and practice” van Cyril Bibby, uitgegeven door Heinemann, London 1964, vijfde editie, prijs f 10,—, is als inleiding zeer het lezen waard.